

א ע ל ה כ ו נ י ת

אברהם ברוידס : קול, שירים.
הוצאת "דבר", תל-אביב, ת"ש

שירתו של ברוידס היא שירת הפשטות. ובמשמעותם הכפולה של הדברים: שירה שכולה פשטות וכולה אומרת שירה, הימנון לפשטות.

ברוידס אינו נוהג סלסול בשירתו, לא בתוכן ולא בצורה, לא בניב ולא בחרוז. אינו מעפיל ואינו מאפיל. פסיעתו פסיעה קטנה של רגל יחפה בחולות-דרבים. אין הוא להוט אחרי להטי לשון ואינו מתלהלה בלויות חרה. ניבו פשוט. לא גבוהה-גבוהה ולא דקה-דקה. חרוזו קל וקליל, לא מלאכת מחשבת ולא מצשה עבות. עתים אתה קורא שיר משיריו וזומה עליך, שאין אלו דברי שירה אלא דברי פרוזה. דברים חיים, בשתי המשמעויות, מלאי-חיות וחסרי-תיקוה, כיציאתם מן הלב וכנתינתם מן הפה. ואף-על-פי-כן הם עושים רושם. הוספים ותופסים. זה כוחה של פשטות. משל למה הדבר דומה? לערוץ-נהלים על הלוקי-אבנים. אין בו לא עומק ולא רוחב, לא משברים ולא דכיים. זורם הוא לאטו, זורם ומשקק בחביוני שיחים ודשאים. ואתה עומד עליו ושומע בנחת-רוח שקשוקו הריחבי הצוהל בצהלת-משובה חרישית, פנימית-עתים אתה גוחן עליו וגומע ממימיו הזכים, הצלולים, המשיבים גפש עיפה. זה כוחה של פשטות טבעית, פשטות בראשית.

בין כל הפליאדה של המשוררים הצעירי רום, ברוידס הוא הפשוט שבהם והמחונן שבהם. ושמא אף הקורא שבהם. אין חציצה בינו ובין הקורא. לא חציצה לשון ולא חציצה נושא. היכו בברו וברו בתוכו.

עכשיו נתן לנו קונטרס חדש של דפי שירה. קונטרס קטן, צנוץ. וברוידסי הוא השם: "קול". קול גלא תואר-השם בצדו. קול סתם. קול אדם.

— — — עורי נפשי במראי הפתח.

רשוף ניבי בעלטה.

אם יש שומע ואם אין — בקץ קולי!

גששיתתך בתוהו, קול אדם!

השירים החדשים שבקונטרס נמכו בשנים האחרונות, שנות המאורעות והמלחמה. והמשורר נותן ביסודי גאמן, ששום וכן, "ניב רושף", למוראי העתים:

אוי לי

כי צעוד בטוחות

לא אהין בארצי

פן לתומי יבואני

קצי.

אוי לי כי נפצו לוחות

אל ואם —

וזורי שחט ושחט

וטובע בזם.

ברוידס אינו שר "שירים לאומיים". מונח זה במקומו מונח ותמתק לו חלודתו. כל משורר עברי הוא משורר לאומי. כל שיר עברי הוא שיר לאומי. ברוידס הוא משורר עברי. איש יהודי. וכאיש יהודי הוא כואב כאב האומה:

אני איש יהודי מרמס לבני כל עם.

— — —

בין גבול לגבול אני גנוח וקרס.

אובד עם שואת פולין תכלא זרם

אבוי אם לימן זאוי לי אם לשמאל,

למי אשא עיני — היש מי ויחמול?

המעולה שבשירי הקונטרס, מעלה בעוזה ניבו ובפאתוס יקדו, הוא השיר "עינים":

סבוגי עינים, כהרוגי עינים.

רחף עינים בהולות ופתוחות

גלים של עינים. עינים בלי ואם.

— — —

עיני יהודים נועקות מחסות של עלם.

מה אעשה לעינים. עיני המדה, עיני היתוש? אך אשא אליהן עיני?

— — —

והייתי גולגולת-מקלט,

לעינים גזולה. עקרות מרשני גולגולות.

אברך על כל עין כבויה

ובחיתי לה אור,

— — —

אשבצן בתוכי ואלך לי טים ועד יום

לבקוע חומות הסגר ולהיך

שלשלת סעונים.

דרוך עוז נחמה ותקווה הוא השיר האחרון בקונטרס:

כל עוד ראש איין בארץ זריק,

אדם לא לזעה, יומו לא לריק.

שברי לוחיתיו אקדיש והאלקט

לרעם כלי קטל ולסער דליקות.

— — —

וזהו שירתו של ברוידס. פשטות שבפשטות.

קול.

נ. א. ל. פ. י.